

Adatok a Görgényi-havasok (Cserepeskő) cincérfaunájának (*Coleoptera: Cerambycidae*) ismeretéhez

Bevezetés

Erdély területén a cincérkutatók már a múlt században elkezdődött, elsősorban a nagyszzebeni múzeum munkatársai által. Első nagyobb, a cincérekre, de más bogárcsaládokra is utaló munka a „*Coleopterum Catalogum Transilvanicum*” Dr. Karl Petritól (1911), amelyben már közel 100 cincérfajt jelez Erdély faunájában. Ebben találunk utalásokat a Görgényi-havasokból gyűjtött fajokról is (számszerint 7).

Egy másik nagyobb dolgozat a „Románia Faunája” sorozatban megjelenő „*Cerambycidae*” kötet Sävulescutól (1961), amelyik az első román nyelven megjelent cincérhatározónak tekinthető, és közel 300 fajt tartalmaz, ebben azonban meglehetősen kevés utalást találunk Erdélyre vonatkozóan.

Erdélyen belül a Görgényi-havasokból viszonylag kevés adat áll rendelkezésünkre, ami a cincér faunát illeti. Néhány itt gyűjtött példány található a szatmárnémeti múzeum természettudományi részlegén Nagykárolyban, de dátum és pontos lelőhely nélkül. Ugyanakkor a nagyszzebeni múzeum természettudományi részlegén is található néhány Petri által gyűjtött példány (Petri 1911).

Jelen dolgozatban 22 általam gyűjtött faj van feltüntetve együtt a Petri által 1911-ben innen jelzett 7 fajjal. Ezek közül egyet (*Stenopterus rufus*) mindketten gyűjtöttük. A gyűjtés 1997 júliusában történt, és elsősorban a Cserepeskő és környékére szorítkozik, ami viszonylag kis terület, de így is új adatokkal tudott szolgálni a cincérfaunára vonatkozóan. Természetesen a fajlista ezek után sem tekinthető lezártnak, és valószínű, hogy a jövőben még számos, eddig nem ismert faj fog előkerülni e területről.

Anyag és módszer

A vizsgálat során 5 gyűjtőhely adatait összesítettük. Elsőként az útszéli növénytársulásokon előforduló fajokat vizsgáltuk. Itt ökológiai szempontból szárazságtűrő növények alkotnak társulást.

A második gyűjtőhely a patakparti, nedvességkedvelő helyenként ombrophil növényekről történt.

A harmadik a bükkerdei tisztás volt, ahol mezoxerofil és mezofil növénytársulások találhatóak.

A negyedik a fenyőerdei tisztás volt ahol mezofil és acidofil növénytársulásokról gyűjtöttünk.

Az utolsó a növényekben szegény, száraz, homokos talaj és útszéle.

A gyűjtéseket talajfelszínről egyeléssel végeztük, a különböző növényeken fűhálóval történt, esetenként bokrok és kisebb fák rázásával. A begyűjtött anyagot 70%-os alkoholban vagy szárazon dobozban tároltuk. A határozás laboratóriumban történt, A fajok meghatározása Sävulescu (1961), Móczár (1990) és Bense (1995) határozókulcsai alapján történt.

Eredmények és kiértékelésük

A vizsgálat során 22 cincérfajt sikerült kimutatni a Cserepeskő környékéről. Ezek közül a *Rosalia alpina* ritka, az 1972-i washingtoni egyezmény szerint vörös-listás faj. [3]

A különböző gyűjtőhelyek összesítése a gyűjtött fajok száma szerint világosan mutatja az összefüggést a kettő között. Így míg az útszéli növényeken és a bükkerdei tisztásokon, ahol viszonylag nagy a florisztikai diverzitás és kedvezőek a körülmények, a fajok száma 10 és 13, vízparti növényeken 7, a fenyőerdei tisztásokon pedig 6, addig a növényekben szegény homokos, kavicsos talajon csak 2 fajt sikerült gyűjteni (1. táblázat).

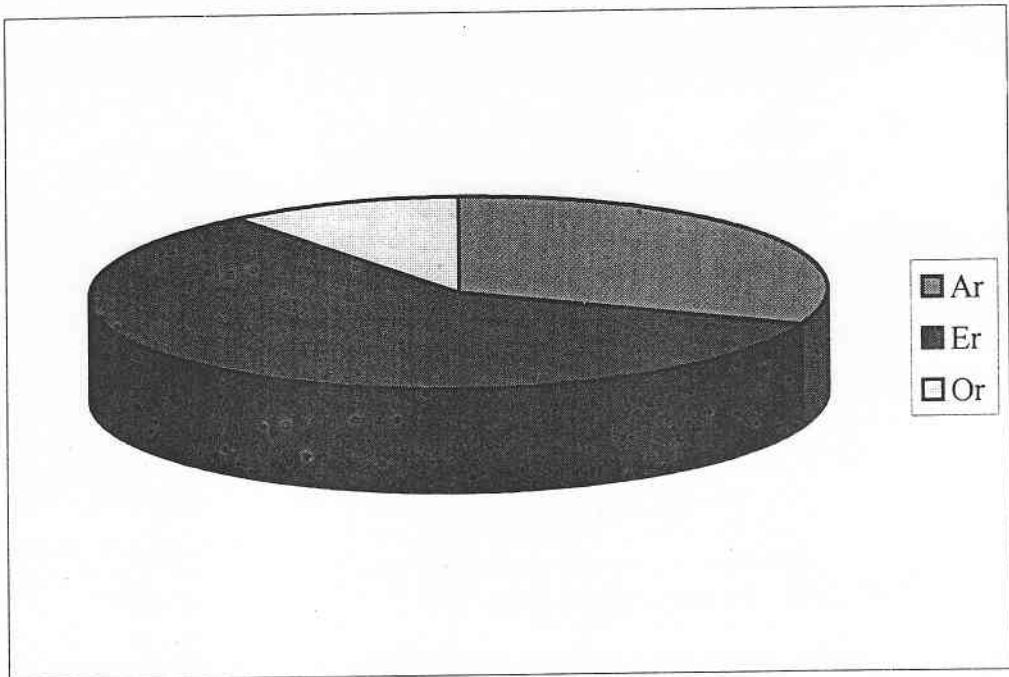
Ami a gyűjtött fajok ökoogeográfiai spektrumát illeti: 17 faj eremiális, 9 arboreális és 3 oreális. [6] (1. ábra). Zoogeográfiai szempontból: 8 faj európai, 5 euro-szibériai, 4-4 szibériai és mediterrán, 3 usurikus, 1 eurázsiai, 1 adriai, 1 középeurópai, 1 euro-szibériai-turanikus, 1 pedig palearktikus [1,6] (2. ábra).

1. táblázat

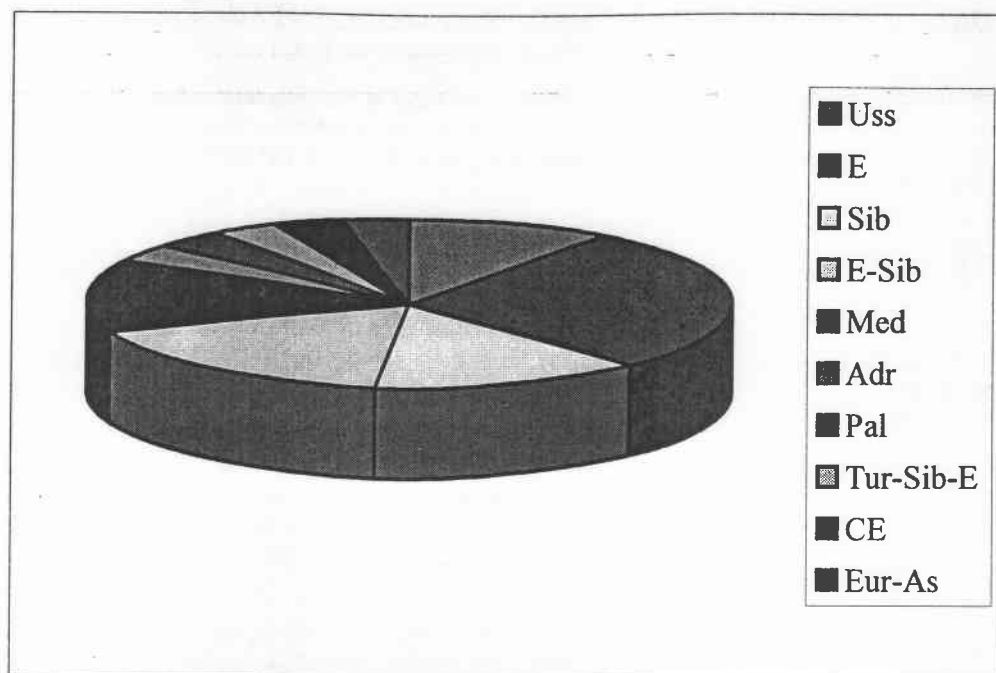
A Görgényi-havasok Cserepeskő környékének cincérfaunája az eddig ismert adatok alapján. (* K. Perti által gyűjtött fajok, ^ mindkettőnk által gyűjtött fajok)

Fajok	Útszéli növények	Patakparti növények	Bükkerdei tisztás	Fenyőerdei tisztás	Homokos, kavicsos talaj	Ökoogeográfiai spektrum	Zoogeográfiai spektrum
LEPTURINAE ALCSALÁD							
<i>Rhagium inquisitor</i> L.			x			Or	Uss
* <i>R. mordax</i> Degger.			x			Ar	Eur-Sib
<i>Pachita quadrimaculata</i> L.				x		Or	E
* <i>Xilosteus spinalae</i> Friv.			x			Er	Adr
<i>Leptura scutellata</i> Fabr.	x		x			Ar	Sib
<i>L. bifasciata</i> Müller.	x	x	x			Er	Sib
<i>L. maculata</i> Poda.	x		x	x		Er	E
<i>Strangalia melanura</i> L.		x				Er	Sib
<i>S. septempunctata</i> Fabr.		x				Er	Sib
<i>Dinoptera colaris</i> L.	x					Er	Eu-Sib
SPONDYLINAE ALCSALÁD							
<i>Spondilis buprestoides</i> L.			x			Ar	Pal
* <i>Tetropium fulcratum</i> F.				x		Or	Eu-Sib
CERAMBYCINAE ALCSALÁD							
^ <i>Stenoptruc rufus</i> l.	x		x			Er	E
<i>Rosalia alpina</i> L.			x			Ar	E
<i>Cerambyx scopoli</i> F.	x		x			Ar	Med
<i>Clytus rhamni</i> Germar.	x					Er	Eur-As
<i>Plagionotus arcuatus</i> L.	x		x			Ar	E
<i>Anaglyptus mysticus</i> L.			x			Ar	E
<i>Molorchus minor</i> L.				x		Ar	E
<i>Chlorophorus varius</i> Müller.	x		x			Er	Uss

Fajok	Útszéli növények	Patak- parti növények	Bükkerdei tisztás	Fenyő- erdei tisztás	Homo- kos, kavi- csos talaj	Ökoge- gráfiai spektrum	Zoogeog- rafiai spektrum
LAMINAE ALCSALÁD							
* <i>Lamia textor</i> L.		x				Er	Eu-Sib
<i>Morimus funereus</i> Mulsant.			x			Er	Med
<i>Dorcadion pedestre</i>					x	Er	E
<i>D. scopoli</i>					x	Er	Med
<i>Agapanthia dahli</i> Rither.		x				Er	Med
<i>A. villosoviridescens</i> Degeer.		x				Er	CE
<i>Phytoecia nigripes</i> Voet.	x					Er	Eu-Sib
* <i>Ph.cylindrica</i> L. *		x				Er	TurSib- E
* <i>Acanthocinus griseus</i> F.				x		Ar	Usss

1. ábra. A gyűjtött fajok ökogeográfiai spektruma

2. ábra. A gyűjtött fajok zoogeográfiai spektruma

Következtetések

A fenti adatok alapján világosan kiderül, hogy a Cserepeskó környéke viszonylag gazdag, ami a cincérfaunát illeti. Ez elsősorban a gazdag és változatos növényzetnek tudható be, amelyik szervesen meghatározza az itt található biotópok összetételét.

Bár a gyűjtött fajok száma nem elégséges egy pontos kép összeállításához, az eredményekből mégis kiderül, hogy a gyűjtési helyek ökológiai adottságai párhuzamba állíthatóak a cincérfauna ökoogeográfiai megoszlásával.

Így az eremiális (szárazságtűrő) fajok dominálnak az arboreális (nedvességkedvelő) fajokkal szemben, addig az oreális fajok száma meglehetősen alacsony, jelen esetben 3. Mindezekből többé-kevésbé világos képet kapunk az egyes fajok ökológiai igényeiről és a különböző biotópokban való előfordulásáról.[8].

IRODALOM

1. Balog, A., Cercetări faunistice asupra unor familii de coleoptere din zona localității Hotoan, Județul Satu-Mare (Col. *Scarabaeidae, Cerambycidae și Chrysomelidae*), in Bul. inf. Soc. lepid rom. 1997, 8(3-4):253-260.
2. Bense, U., *Illustrated key to the Cerambycidae and Vesperinae of Europe*, 1995, Weikersheim, Hargrag.
3. Drugescu, C., *Zoogeografia româniei*, Editura All București, 1994 65-68
4. Mocsár L., *Rovarkalauz*, Gondolat Kiadó Budapest, 1990.
5. Petri, K., *Siebenbürgens Käferfauna*, in *Herausgegeben vom Siebenbürgischen Verein für Naturwissenschaften zu Hermannstadt*, 1911, 238-253.
6. Ruicanescu, A., *Coleoptere colectate din parcurile naționale Retezat și valea Cernei*, Cluj-Napoca, 1997 57-73.
7. Săvulescu, N., *Fauna României, Cerambycidae*, vol. 10, Fasc. 5, Edit. Acad. București. 1961
8. Stugren, B., *Cercetări de ecologie animală*, extras. Edit. Did. Ped. București 1980.

NEW DATA TO THE KNOWLEDGE OF THE CERAMBICIDEN FAUNA (*COLEOPTERA*:
CERAMBYCIDAE) OF THE GÖRGÉNY MOUNTAINS

In the present paper the author offers new data to the knowledge of the cerambiciden-fauna of the Görgény mountains, specially of the Cserepeskő area, a number of 22 species. Between this species are given a number of 7 species, which were collected by Karl Petri in the beginning of this century. Some aspects about the ecogeographical and zoogeographical spread are discussed.